

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 440/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Štátnej filharmónie Košice**, Moyzesova 66, Košice, IČO 00 164 844, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Konvičným, Rázusova 1, Košice, proti uzneseniam Mestského súdu Košice sp. zn. 88Cb/2/2023 z 13. januára 2025 a č. k. 88Cb/2/2023-308 z 24. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. mája 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Mestského súdu Košice (ďalej len „mestský súd“) sp. zn. 88Cb/2/2023 z 13. januára 2025 (ďalej aj „napadnuté uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom“) a č. k. 88Cb/2/2023-308 z 24. marca 2025 (ďalej aj „napadnuté uznesenie sudcu“). Navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie sudcu a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie a priznať jej trovy vzniknuté v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka mala v konaní vedenom mestským súdom pod sp. zn. 88Cb/2/2023 procesné postavenie žalovanej. Rozsudkom č. k. 88Cb/2/2023-257 z 10. októbra 2024 mestský súd zamietol žalobu žalobcu a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Napadnutým uznesením z 13. januára 2025 mestský súd obsadený vyšším súdnym úradníkom rozhodol, že žalobca je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 0 eur, a to z dôvodu, že sťažovateľke žiadne trovy konania nevznikli.

4. O sťažnosti sťažovateľky rozhodol sudca mestského súdu napadnutým uznesením z 24. marca 2025 tak, že sťažnosť zamietol ako nedôvodnú podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Konštatoval, že je povinnosťou strany, ktorej bol nárok na náhradu trov priznaný, aby konala v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“. Je teda na tejto strane, aby si ešte pred vydaním uznesenia podľa § 262 ods. 2 CSP ustrážila, že všetky výdavky, ktoré možno považovať za trovy konania, sú v súdnom spise riadne preukázané. Sťažovateľka pritom mala objektívnu možnosť predložiť v konaní vyčíslenie trov už od 10. októbra 2024, t. j. po uskutočnení pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci samej v jej prospech a bol jej priznaný nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Dodal, že nemôže niesť zodpovednosť za nedostatočné personálne kapacity na strane sťažovateľky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti atakujúcej napadnuté uznesenia mestského súdu namieta, že mestský súd nedôvodne určil náhradu trov konania 0 eur, teda v podstate sťažovateľke žiadne trovy konania nepriznal. Vyšší súdny úradník pritom svoje rozhodnutie odôvodnil jedinou vetou, podľa ktorej sťažovateľke žiadne trovy nevznikli, avšak bez toho, aby tento svoj záver adekvátne v dôvodoch rozhodnutia vysvetlil. Ani sudca mestského súdu uvedené pochybenie nenapravil. Mestský súd pritom nesprávne aplikoval rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 191/2020, ktorého závery citoval v odôvodnení napadnutého uznesenia. Skutkové okolnosti veci, ktorú ústavný súd rozhodol, sú totiž úplne odlišné od prejednávanej veci sťažovateľky, a preto ani jeho závery nemožno bez ďalšieho vzťahovať na jej vec. Zdôraznila, že v jej prípade nešlo o opomenutie preukázania trov ani o procesnú pasivitu, ale o reálnu nemožnosť vyčíslieť trovy konania. Poukázala na skutočnosť, že rozsudok vo veci samej nadobudol právoplatnosť 13. decembra 2024, pričom doložka právoplatnosti bola mestským súdom vytvorená a následne zaslaná sťažovateľka elektronicky 30. decembra 2024. Vyšší súdny úradník pritom vydal už po siedmich pracovných dňoch napadnuté uznesenie, ktorým určil výšku trov 0 eur. Rovnako ako vo svojej sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľka dôvodí, že má jedinú právničku, ktorá mohla kvalifikovane pripraviť podklady na rozhodnutie o trovách konania, avšak táto čerpala dlhodobu dovolenku až do 7. januára 2025. Nebolo preto objektívne možné, aby v takom krátkom čase bolo súdu doručené z jej strany vyčíslenie trov konania. V tejto súvislosti poukázala taktiež na problémy s používaním Centrálného ekonomického systému a jeho nefunkčnosť. K tvrdeniu mestského súdu, že vyčíslenie trov konania mohla predložiť už od 10. októbra 2024, sťažovateľka uviedla, že bolo pravdepodobné, že žalobca ako neúspešná strana podá proti rozsudku opravný prostriedok. Vytyka mestskému súdu, že nezohľadnil špecifické okolnosti jej prípadu, predovšetkým jej nedostatočné personálne kapacity, ktoré sú limitované štátnym rozpočtom. Sťažovateľka je presvedčená, že mestský súd ju svojím postupom fakticky znevýhodnil oproti žalobcovi, ktorý jej nemusí uhradiť žiadne trovy konania, čo je v rozpore s účelom inštitútu náhrady trov konania, ktorý je imanentnou súčasťou základného práva vlastníť majetok. Uplatnila si pritom iba reálne vynaložené výdavky

a výdavky na prácu, ktorá bola nevyhnutná pre bránenie jej práva. Napadnuté uznesenie mestského súdu preto označuje za arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky o porušení jej označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu pri rozhodovaní mestského súdu o výške právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania, a to z dôvodu určenia výšky trov konania 0 eur.

III.1. K napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 13. januára 2025:

7. V súvislosti s namietaným porušením označených práv uznesením mestského súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, keďže ho už meritórne preskúmal na základe podanej sťažnosti sudca mestského súdu, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľky.

8. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu sudcu z 24. marca 2025:

9. Ústavný súd, zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, považuje v prvom rade za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). K problematike trov konania sa stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnomu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

10. K problematike rozsahu prieskumu ústavného súdu je súčasne potrebné upriamiť pozornosť na kritériá prieskumu ústavného súdu v situácii, ak zákonodarca nepovažoval za potrebné podrobiť určitý typ súdnych rozhodnutí prieskumu v rámci systému riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov na úrovni všeobecného súdnictva, ktoré odôvodňuje predpoklad, že týmto rozhodnutiam z pohľadu práva na súdnu ochranu zákonodarca neprikladal rovnaký význam ako rozhodnutiam, pri ktorých taký systém kontroly zaviedol. Preto možno konštatovať, že určitá diferenciacia medzi označenými kategóriami rozhodnutí a ich vád je odôvodnená aj na úrovni ústavnosúdneho prieskumu a rozhodnutia bez predústavnosúdnych prostriedkov nápravy v zásade možno v konaní o ústavnej sťažnosti podrobiť korekcii len v prípadoch ich extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich príslušné konanie (IV. ÚS 423/2023).

11. To znamená, že ústavný súd uplatní svoju kasačnú právomoc len v prípade, ak ústavná sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu, resp. intenzite.

12. Po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia sudcu nadväzujúceho na rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka o výške priznanej náhrady trov konania ústavný súd konštatuje, že mestský súd sa v prípade sťažovateľky nedopustil takého extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania, ktoré by predstavovalo porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie a vec by tým posunulo do ústavnoprávnej roviny.

13. Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že sudca považoval rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka o priznaní trov konania vo výške 0 eur za správne, pretože sťažovateľke nevznikli žiadne trovy konania, ktoré by boli v čase rozhodovania súdu známe zo súdneho spisu.

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti pritom nespochybňuje záver mestského súdu, že vyčíslenie trov konania do rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka nepredložila, čo však odôvodňuje objektívnou nemožnosťou tak učiniť, keďže jej to nedostatok zamestnancov a technické problémy neumožnili. Mestskému súdu vytyka, že jej neposkytol primeraný čas na prípravu vyčíslenia trov, keďže vyšší súdny úradník rozhodol o výške trov v „*neprimerane krátkom čase*“ po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

15. Ústavný súd nezistil v právnych záveroch napadnutého uznesenia nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Pritom už v rámci svojej rozhodovacej činnosti, akcentujúc zásadu „*vigilantibus iura scripta sunt*“, konštatoval, že trovy konania síce nie je nevyhnutné vyčísliť ihneď pri každom procesnom úkone, ktorý predchádzal vyhláseniu, resp. vydaniu rozhodnutia, avšak špecifikáciu a výšku uplatňovaných trov (najmä tých, ktoré nevyplývajú zo spisu) je potrebné z vlastnej iniciatívy (teda nie na výzvu súdu) predložiť pred vydaním uznesenia o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP. Pokiaľ strana v priebehu sporu ešte neuplatnila svoje trovy alebo ich nepreukázala, pri určení ich výšky súd prihliada len na údaje známe z konania; dodatočné účtovanie nie je prípustné (obdobne II. ÚS 563/2020).

16. Ako ústavne akceptovateľný ústavný súd hodnotí názor mestského súdu, že rozhodovanie konajúceho súdu o výške trov konania nie je okrem okamihu nadobudnutia právoplatnosti výroku rozhodnutia o nároku na náhradu trov nijako časovo ohraničené, a preto námietka sťažovateľky o unáhlenom rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka vyznieva celkom absurdne. V tejto súvislosti sa stotožňuje s mestským súdom, že sťažovateľke objektívne nič nebránilo vyčísliť si trovy konania

už od vyhlásenia rozsudku vo veci samej na pojednávaní uskutočnenom 10. októbra 2024. Neobstojí pritom ani obrana sťažovateľky, že s ohľadom na celkový postoj žalobcu v konaní predpokladala, že proti meritórnemu rozhodnutiu mestského súdu podá žalobca ako neúspešná strana odvolanie. Ani prípadne podanie odvolania žalobcom by totiž sťažovateľke žiadnym spôsobom neznemožnilo riadne si uplatniť trovy konania, ktoré z obsahu súdneho spisu nevyplývali. Rovnako ani nedostatočné personálne kapacity, resp. sťažovateľkou opísané problémy s Centrálnym ekonomickým systémom neodôvodňujú jej pasivitu pri splnení si zmienenej povinnosti.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie sudcu mestského súdu nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska žiadne nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto časti preto ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

18. K záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd dospel aj vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže v danom prípade nič nesignalizuje ani porušenie týchto práv hmotného charakteru, keďže ústavný súd v posudzovanej veci nevzhladol porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

19. Keďže ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, nebolo potrebné zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu